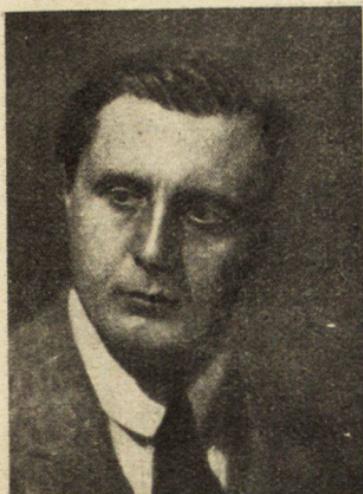

Рига, Гота, Ахенъ и Шутгартъ; отъ 1922 директоръ на държавната опе-

Фрицъ Бушъ

ра въ Дрезденъ, а гостува съ голѣмъ успѣхъ и въ чужбина.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА.

Тя представлява особенъ клонъ отъ общата славянска музика, съ запазени старинни елементи въ тонова основа, ритмика и метрика, познати въ музиката на народите отъ близкия изтокъ. Първобългаритѣ, претопени на Балкана отъ по-рано придошлиятѣ славяни, и обособени въ прабългарската държава — по силата на редица исторически събития, примѣсватъ своята кръвъ, култура и нрави съ племена и народи отъ близки и далечни страни. Съ това трѣбва да се обяснява и цвѣтистия и разноликъ видъ на нашата пѣсень, която — неповлияна отъ развоя на класичната музика на запада, поради консерватизма на вѣковитѣ ни властелини — турци и гърци, остава и до днесъ въ селата ни въ примитивна, но за това пъкъ, въ твърде самобитна форма, по която причиня всѣки новъ день привлича вниманието на музикалните учени и теоретици отъ цѣлъ свѣтъ. Множеството най-разнообразни по текстъ

и мелодия пѣсни, създадени и пѣти отъ българитѣ, свидетелствуватъ за извирната музикалност на българския народъ — качество, което се подтвърждava и отъ видимия развой на художествената българска музика презъ 50 годишния свободенъ животъ на нова България.

Освенъ многохилядните български народни напѣви, пѣти съ думи при разнообразни игри (танци), на седянки и тлъчки, при огощение (софра), обреди и обичаи, на нива при работата и др., чисто инструменталните напѣви — танцови и нетанцови, заематъ особено място въ общия брой народни напѣви — характерни, освенъ съ общите съществени белези на българската народна музика (тонова основа, метрика и ритмика), и съ особени ситни рулади и други белези, присѫщи на качествата на народните инструменти — каваль, свирки, гайда, гѫдулка, малка тамбура (булгария) и др.. Музикалните особености на българския напѣвъ се криятъ, главно, въ тоновата имъ основа, въ ритничните и метричните имъ форми, и въ строеха на музикалните периоди и на завършениетъ пѣсенни форми.

По отношение на чисто тоновата си или мелодична основа българската народна музика носи белезитъ на стариинния източент и западенъ църковенъ напѣвъ, както и тия на свѣтската източна напѣвъ, съ характерните неуравнени цѣлотонни, полутонни, четвъртонни и др. отношения. Хроматичниятъ интервалъ — увеличена секунда, присѫща на източната музика, е широко застапенъ и тукъ. Отъ познатите тонови системи — **природна** (по алигвотните редици), **питетогрова**, или математическа квинтова система, и **модерната темперирана**, последната е абсолютно изключена. Отъ досегашните изследвания, основани само на слухови възприятия, се установява, че народът слуша тоноветъ тъй, както ги създава природата, а именно: абсолютно чисти **октави** (2:1), **квинти** (3:2) **квартти** (4:3), и съ неуравнени големи и малки терци, големи и малки секунди (8:7, 9:8, 10:9; $\frac{16}{15}$, $\frac{25}{24}$ и др.), а тъй сѫщо четвъртония, напр. $\frac{1}{2}$ щ си, $\frac{1}{2}$ щ ми 32:31, 31:30.

Бѫдещите научни изследвания въ тази областъ, чрезъ математично проучуване бѫзидатъ на механически сметъти на плочи напѣви, ще установятъ